

25.4.2019

Salassa pidettävä JulKL 24.1 § 15 k

Finanssivalvonnan johtajan esitys makrovakaussäätövälineiden käytöstä

Esitän, että Finanssivalvonnan johtokunta päättää:

- *luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 4 ja 6a §:n mukaisesti rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän ydinpääomalla katettavan lisäpääomavaatimuksen (järjestelmäriskipuskuri) ennallaan pitämisestä konsolidointiryhmän ylimmän suomalaisen emoyrityksen tai talletuspankkien yhteenliittymän kokonaisriskin määrään seuraavasti:*
 - *Nordea-ryhmä* 3,0 %
 - *OP Ryhmä* 2,0 %
 - *Kuntarahoitus Oyj* 1,5 %
 - *muut luottolaitokset* 1,0 % (Aktia Bank Abp, Danske Kiinnitysluottopankki Oyj, Evli Pankki Oyj, Handelsbanken Rahoitus Oyj, Oma Säästöpankki Oyj, POP Pankkiliitto osk, S-Pankki Oy, Suomen Hypoteekkiyhdistys, Säästöpankkiliitto osk, Ålandsbanken Abp). Järjestelmäriskipuskuria koskeva päätös tulee voimaan 1.7.2020.
- *asettaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 4 §:ssä mainitun muuttuvan lisäpääomavaatimuksen edelleen 0,0 %:n tasolle,*
- *jatkaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 11 §:n nojalla, 19.3.2018 tehdyn, enimmäisluototussuhteen alentamista koskevan päätöksen voimassaoloa. Päätöksellä alennettiin enimmäisluototussuhdetta muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta 5 prosenttiyksiköllä.*
- *luottolaitoskohtaisen 15 %:n ja 26.6.2017 päätetyn alarajan jatkamisesta sisäisiä malleja käyttävien luottolaitosten asuntoluottokannan¹ keskimääräiselle riskipainolle 1.1.2020 alkaen yhdeksi vuodeksi vakavaraisuusasetuksen² artiklan 458 nojalla. Päätöksen voimaantulo edellyttää, että EU:n neuvosto ei vastusta päätöstä. EU:n neuvosto voi komission esityksestä hylätä jäsenvaltion viranomaisen esittämän artiklan 458 mukaisen toimenpiteen. Euroopan järjestelmäriskikomitea (ESRB) ja Euroopan pankkiviranomainen (EBA) antavat asiasta lausunnot.*

Finanssivalvonta on tarkistanut luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 8 §:n mukaisesti sen 29.6.2018 asettamat muita rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä luottolaitoksia koskevat lisäpääomavaatimukset (O-SII puskurit) jotka tulivat voimaan 1.1.2019. Tehdyn tarkistuksen perusteella tarvetta luottolaitoksiin sovellettavien vaatimusten muuttamiselle ei ole.

Järjestelmäriskipuskurin pitäminen ennallaan

Finanssivalvonnan johtokunnan on yhteistyössä valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin kanssa vuosittain arvioitava, onko tarpeen asettaa

¹ Säännöstä sovellettaessa asuntoluotto määritellään kuluttajansuojalain 7a luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti.

² EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) N:o 575/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta

25.4.2019

Salassa pidettävä JulkL 24.1 § 15 k

järjestelmäriskipuskuri, muuttaa voimassa olevaa vaatimusta tai pitää se ennallaan. Päätös asiasta on tehtävä kuuden kalenterikuukauden kuluessa kunkin vuoden päättymisestä. Arvion mukaan perusteita järjestelmäriskipuskurin muuttamiselle ei ole ilmennyt.

EU:n luottolaitosdirektiivin artiklan 133 mukaan jäsenvaltio voi ottaa käyttöön järjestelmäriskipuskurin rahoitusosalalla tai tämän alan yhdellä tai useammalla osa-alueella muiden pääomavaatimusten lisäksi. Järjestelmäriskipuskurin tavoitteena on estää ja lieventää pitkäaikaisia, ei-syklisiä järjestelmäriskejä tai makrotason vakavaraisuusriskejä, joita vakavaraisuusasetus ei kata ja jotka saattavat vaikuttaa huomattavan kielteisesti tietyn jäsenvaltion rahoitusjärjestelmään ja reaalitalouteen.

Suomen luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 6a §:ssä vaatimuksen soveltamisen ehtona on, että pitkäaikaisten ja suhdannevaihteiluista riippumattomien rahoitusjärjestelmää tai kokonaistaloutta uhkaavien tekijöiden muodostama riski edellyttää suurempaa pääomatarvetta ja tämä riski uhkaa tai saattaa uhata kansallisella tasolla rahoitusjärjestelmän häiriötöntä toimintaa ja vakautta. Lisäksi ehtona on, että muut makrovakauden valvontaan tarkoitettut välineet (lukuun ottamatta EU:n vakavaraisuusasetuksen 458 ja 459 artiklassa tarkoitettuja välineitä) eivät ole olleet riittäviä tai muuten soveltuvia pääomatarpeen kattamiseksi. Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan järjestelmäriskipuskuri asetetaan konsolidointiryhmän ylimmän suomalaisen emoyrityksen tai talletuspankkien yhteenliittymän tasolle.

Luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetään seitsemästä riskitekijästä, jotka on huomioitava järjestelmäriskipuskurista päätettäessä:

1. Luottolaitossektorin riskikeskittymät luotonannossa, varainhankinnassa ja muissa keskeisissä pankkitoiminnoissa;
2. Kotimaisten luottolaitosten keskinäinen kytkeytyneisyys luotonannossa, maksujen välityksessä ja muissa rahoitusvakauden kannalta tärkeissä pankkitoiminnoissa;
3. Luottolaitossektorin kytkeytyneisyys ulkomaisiin pankki- ja rahoitusjärjestelmiin, keskusvastapuoliin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin;
4. Luottolaitossektorin kytkeytyneisyys Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja muiden maiden rahoitusjärjestelmien riskeihin;
5. Luottolaitossektorin koko ja keskittyneisyys luottolaitosten taseiden suuruudella mitattuna sekä keskittyneisyys luotonannossa ja vähittäistalletusten vastaanottamisessa;
6. Luottolaitossektorin merkitys rahoituksen välityksessä kotimaiselle yksityiselle sektorille;
7. Luottolaitosten suurimpien asiakasryhmien velkaantuneisuus.

Lisäksi lakia täydentävässä valtiovarainministeriön asetuksessa määritellään 11 riskimittaria lain mukaisten riskitekijöiden mittaamista varten.³

³ Valtiovarainministeriön asetus (65/2018) luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävästä lisäpääomavaatimuksesta

25.4.2019

Salassa pidettävä JulKL 24.1 § 15 k

Asetuksen mukaan järjestelmäriskipuskuri voidaan asettaa enintään 3 prosentin suuruisena, jos suomalaisiin luottolaitoksiin kohdistuva rakenteellinen järjestelmäriski on mittareiden ja kokonaisarvion mukaan suurempi kuin muissa EU-/euroalueen maissa keskimäärin tai järjestelmäriski on vähintään kolmen mittarin perusteella Suomessa pitkäaikaista keskiarvoa korkeampi sekä yli 3 ja enintään 5 prosentin suuruisena, jos em. vertailuissa järjestelmäriski on *selvästi* muiden EU-/euroalueen maiden keskimääräistä tai pitkäaikaista keskiarvoa korkeampi.

Suomen rahoitusjärjestelmässä havaitut rakenteelliset järjestelmäriskit ovat pysyneet pääosin ennallaan edellisen järjestelmäriskipuskuria koskeneen päätöksen jälkeen. Kesäkuussa 2018 tehdyssä ehdollisessa päätöksessä huomioitu Nordean kotipaikan siirtyminen Suomeen toteutui suunnitellusti. Nordean muutto lisäsi merkittävästi Suomen pankkijärjestelmään liittyviä järjestelmäriskejä sekä institutionaalisesta näkökulmasta että vahvistaessaan yhteyksiä pohjoismaisiin pankkimarkkinoihin.

Suomen rahoitusjärjestelmä on nykyrakenteeltaan haavoittuvainen ja rakenteelliset järjestelmäriskit puoltavat järjestelmäriskipuskurin asettamista. Havaintoihin perustuva vertailu osoittaa, että lainsäädännön edellä mainitut Suomen rahoitusjärjestelmässä tunnistetut riskit ja haavoittuvuudet ovat suurempia kuin muissa EU-/euroalueen maissa. Kaikkiaan yhdestätoista asetuksen mukaisesta riskimittarista kahdeksan perusteella suomalaisiin luottolaitoksiin kohdistuvat järjestelmäriskit ovat keskimääräistä suuremmat. Näistä kolmen mittarin perusteella järjestelmäriskit olisivat *selvästi* muita maita suuremmat, kun kriteerinä on käytetty Suomen havainnon sijoittumista EU-maiden havainnoista ylimmän neljänneksen joukkoon. Lisäksi seitsemän mittarin perusteella järjestelmäriskit ylittävät Suomen pitkän aikavälin keskiarvon ja näistä kolmen mittarin perusteella keskiarvon *selvästi*.⁴

Keskeiset perusteet järjestelmäriskipuskurin käytölle ovat seuraavat rakenteelliset riskit:

- Suomen luottolaitossektori on keskittynyt ja erittäin suuri talouden kokoon nähden,
- luottolaitosten asema rahoituspalveluiden tarjoajana on keskeinen,
- suomalaisilla luottolaitoksilla on yhteisiä riskikeskittymiä, joita ovat etenkin asuntolainat sekä saamiset rakennus- ja kiinteistöalan yrityksiltä,
- suomalaiset luottolaitokset ovat riippuvaisia rahoitusmarkkinoilta hankittavasta rahoituksesta, sillä yleisöluottojen ja -talletusten välinen erotus (rahoitusvaje) on suuri,
- luottolaitosten suurimpien luotonottajasektorien, erityisesti kotitalouksien, velkaantuneisuus on suurta.

Suomen luottolaitossektorin kytkeytyneisyys interbank-talletusten kautta on vahvistunut merkittävästi Nordean muuton myötä, mutta on edelleen lähellä EU:n keskimääräistä tasoa. Luottolaitossektorin riskikeskittymät

⁴ Periaatteet ja tietolähteet rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän lisäpääomavaatimuksen (järjestelmäriskipuskurin) asettamiselle

25.4.2019

Salassa pidettävä JulKL 24.1 § 15 k

valtionlainasaamisiin eivät edelleenkään ole erityisen suuria rakenteellisia uhkatekijöitä.

Yllämainitut riskit edellyttävät luottolaitoksilta suurempaa pääomatarvetta, koska riskit saattavat uhata kansallisella tasolla rahoitusjärjestelmän häiriötöntä toimintaa ja vakautta ja vaikuttaa reaalityöelämän kehitykseen. Muut käytettävissä olevat makrovakaussäädökset eivät ole riittäviä tai soveltuvia varmistamaan luottolaitosten riittävää pääomitarvetta siten poista tarvetta järjestelmäriskipuskuria koskevan vaatimuksen asettamiseen.⁵ Vaatimus on nykytilanteessa perusteltua asettaa luottolaitosten kokonaisriskille, ottaen huomioon yksittäisten luottolaitosten muissa ETA-maissa sijaitsevat riskierät.

Järjestelmäriskipuskuria koskevalla vaatimuksella on lähtökohtaisesti tarkoitus varmistaa, että luottolaitoksilla on riittävät pääomavaatimukset rakenteellisten järjestelmäriskien varalle. Järjestelmäriskipuskuri on mahdollista asettaa koko luottolaitossektorille samansuuruisena. Vaatimus on lisäksi mahdollista kohdentaa luottolaitoksiin, joille tunnistetut järjestelmäriskit aiheuttavat pääomatarpeita.

Euroopan järjestelmäriskikomitean (ESRB) julkistamien tietojen perusteella järjestelmäriskipuskuri on käytössä 16 ETA-maassa.

Tunnistettujen Suomen rahoitusjärjestelmän rakenteellisten riskitekijöiden muodostama riski kohdistuu tehtyjen laskelmien mukaisesti koko luottolaitossektoriin. Laskelmien mukaan Nordea-ryhmän kontribuutio rakenteelliseen järjestelmärisktiin on luottolaitoksista suurin. OP Ryhmän kontribuutio on toiseksi suurin ja myös selvästi muita luottolaitoksia suurempi. Myös Kuntarahoitus Oyj kontribuoi laskelmien mukaan järjestelmärisktiin selvästi ja muita luottolaitoksia enemmän.

Yhtäältä järjestelmäriskipuskurin asettamista koko luottolaitossektorille puoltaa se, että sektori kokonaisuudessaan valtiovarainministeriön asetuksessa määritellyjä mittareita soveltaen kontribuoi järjestelmärisktiin siinä määrin, että sektorille olisi perusteltua asettaa 1,0 prosentin suuruisen järjestelmäriskipuskuri. Myös järjestelmäriskipuskuria koskevassa sääntelyssä lähtökohta on puskurin soveltaminen koko sektoriin. Lisäksi riskikeskittymien ja rahoitusvajeen vuoksi Suomen luottolaitossektorilla on merkittäviä rakenteellisia järjestelmäriskejä myös ilman Nordea-ryhmän, OP Ryhmän ja Kuntarahoitus Oyj:n vaikutusta.

Koska Nordean ja OP Ryhmän laskennallinen kontribuutio järjestelmäriskipuskurin perusteena tarkasteltaviin mittareihin on merkittävä (Nordealla n. 40 prosenttia ja OP Ryhmällä n. 30 prosenttia) ja näiden mer-

⁵ Muuttuvan lisäpääomavaatimuksen tarkoituksena on torjua suhdanneluonteisia järjestelmäriskejä ja niiden vaikutuksia. GSII-/OSII-lisäpääomavaatimus asetetaan yksittäisille luottolaitoksille/ryhmille niiden rahoitusjärjestelmälle muodostamien instituutiokohtaisten järjestelmäriskien torjumiseksi erityisten kriteerien mukaisesti eikä siis kaikilta osin kohdistu koko rahoitusjärjestelmän rakenteeseen liittyviin järjestelmäriskeihin. Harkinnanvaraisen pilari 2 -lisäpääomavaatimuksen käyttö soveltuu instituutiokohtaisten riskien torjuntaan. Asuntolainojen enimmäisluototussuhde asettaa ehtoja asuntolainasopimuksille eikä sitä voida käyttää vahvistamaan luottolaitosten pääomavaatimuksia rakenteellisten järjestelmäriskien varalle.

25.4.2019

Salassa pidettävä JulkL 24.1 § 15 k

kitys järjestelmäriskille on muita selvästi suurempi, järjestelmäriskipuskuri on perusteltua asettaa Nordealle ja OP Ryhmälle muita selvästi suurempana tavalla, joka huomioi Nordean ja OP Ryhmän välisen suhteellisen eron kontribuutiossa tarkasteltaviin mittareihin. Näin ollen järjestelmäriskipuskuri esitetään kokonaisharkinnan perusteella asetettavaksi Nordea-ryhmälle 3,0 prosentin suuruisena ja OP Ryhmälle 2,0 prosentin suuruisena. Lisäksi Kuntarahoitus Oyj:lle järjestelmäriskipuskuri esitetään asetettavaksi 1,5 prosentin suuruisena (kontribuutio järjestelmäriskisiin n. 10 prosenttia) sekä muille luottolaitoksille 1,0 prosentin suuruisena, mikä on järjestelmäriskipuskurin alaraja.

Osa luottolaitoksista ei ole vuoden 2018 loppuun mennessä merkittävästi kasvattanut omien varojensa määrää tai parantaneet vakavaraisuussuhdettaan, vaikka niiden vaatimukset ylittävät omat varat jäävät järjestelmäriskipuskurin voimaantumisen jälkeen pieniksi. Heinäkuussa 2019 voimaan tulevien järjestelmäriskipuskurivaatimusten ja näiden jatkamisella ennallaan heinäkuusta 2020 lukien ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia luotonantoon tai muuhun liiketoimintaan eikä siten välillisesti kokonaistalouteen.

Ennen järjestelmäriskipuskuria koskevan lopullisen päätöksen tekemistä Finanssivalvonnan on hallintolain 34 §:n mukaisesti kuultava niitä tahoja joita päätös koskee.

Järjestelmäriskipuskuria koskevasta päätöksestä ilmoitetaan EU:n luottolaitosdirektiivin mukaisesti EU-komissiolle, Euroopan järjestelmäriskikomitealle (ESRB), Euroopan Pankkiviranomaiselle (EBA) sekä niille muiden ETA-maiden viranomaisille, joita asia koskee.

Muuttuvan lisäpääomavaatimuksen pitäminen 0,0 %:n tasolla

Muuttuvan lisäpääomavaatimuksen asettamisen ensisijainen riskimittari – yksityisen sektorin luottokannan ja nimellisen BKT:n suhteen trendipoikkeama – oli ennakkotietojen mukaan vuoden 2018 lopulla – 11,4 prosenttiyksikköä. Ensisijainen indikaattori on viime aikoina pysytellyt selvästi negatiivisena.

Luottokannan kasvu on keskittynyt pääosin asuntoyhteisölainoihin, kulusluottoihin ja yrityslainoihin. Luottodynamiikan voimakkaasta kiihtymisestä Suomessa on kuitenkin vaikea löytää merkkejä. Talouden ja luotonannon kehitykseen liittyy tällä hetkellä merkittäviä epävarmuuksia ja alasuuntaisia riskejä, joiden vuoksi vaatimuksen asettaminen nykytilanteessa ei myöskään ole perusteltua.

Täydentävistä riskimittareista kansantalouden ulkoista velkaantumista mittaava vaihtotase on ollut lähes yhtäjaksoisesti alijäämäinen vuodesta 2011 alkaen. Kokonaisuudessaan luotonannon ja rahoitusmarkkinoiden riskinottohalukkuuden kasvua kuvaavat mittarit sekä muut täydentävät riskimittarit eivät siten viittaa sellaiseen rahoitusjärjestelmän riskien kasvuun, joka perustelisi muuttuvan lisäpääomavaatimuksen kasvatta-

25.4.2019

Salassa pidettävä JulKL 24.1 § 15 k

mista. Nykyisessä tilanteessa muuttuvan lisöpääomavaatimuksen korottaminen voisi myös osoittautua vaikutuksiltaan myötäsyklisenä haitalliseksi.

Enimmäisluototussuhdetta koskevan päätöksen jatkaminen

Asuntoluottojen enimmäisluototussuhde rajoittaa myönnettävän asuntoluoton määrän enintään 90 prosenttiin (ensiasunnon hankintaa varten enintään 95 prosenttiin) vakuuksien arvosta luottoa myönnettäessä. Finanssivalvonnan johtokunta voi rahoitusvakauteen kohdistuvien riskien poikkeuksellisen kasvun rajoittamiseksi päättää alentaa näitä enimmäismääriä enintään 10 prosenttiyksiköllä. Lisäksi se voi päättää rajoittaa muiden vakuuksien kuin esinevakuuksien huomioon ottamista luototussuhdetta laskettaessa. Finanssivalvonnan johtokunta alensi 19.3.2018 enimmäisluototussuhdetta muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta 5 prosenttiyksiköllä kotitalouksien velkaantumisen hillitsemiseksi. Päätös tuli voimaan 1.7.2018.

Asuntorahoituksen kasvu on jatkunut tasaisena myös vuoden 2018 jälkipuoliskolla ja vuoden 2019 alussa. Luottolaitosten välittämän asuntorahoituksen kasvu jatkui noin 4 prosentin vuosivauhdilla. Asuntolainojen kasvuvauhti on hidastunut alle kahteen prosenttiin, mutta asuntoyhteisölainojen vuosikasvuvauhti on noin 10 prosenttia. Asuntoyhteisölainojen osuus luottolaitosten välittämästä asuntorahoituksesta on kasvanut 25 prosenttiin. Kotitalouksien kokonaisvelkaantuneisuuden kasvun seurauksena Finanssivalvonnan johtokunnan 19.3.2018 tekemä päätös enimmäisluototussuhteen alentamisesta 5 prosenttiyksiköllä muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta on edelleen perusteltu. Enimmäisluototussuhteen tasoa arvioidaan uudelleen syksyn makrovakauspäätöksenteon yhteydessä. Asuntoluottokannan kasvun mahdollisen hidastumisen seurauksena, selkeitä perusteita enimmäisluototussuhteen ulottamiselle ensiasunnonostajiin ei tällä hetkellä ole.

Riskipainojen alaraja

Finanssivalvonnan johtokunta päätti 29.6.2017 Finanssivalvonnan johtajan esityksestä 15 %:n alarajan asettamisesta sisäisten mallien menetelmää käyttävien luottolaitosten keskimääräiselle asuntolainojen riskipainolle. Päätöksen mukaan alaraja tuli voimaan 1.1.2018. Alaraja asetettiin vakavaraisuusasetuksen artiklan 458 nojalla.

Sisäisten mallien menetelmään perustuvien asuntolainojen keskimääräiset riskipainot ovat nyt tehdyn selvityksen mukaan Suomessa edelleen suhteellisen matalia ja riskipainojen tasot vaihtelevat merkittävästi luottolaitoksittain. Riskipainot ovat alhaisia sekä riskinäkökulmasta, että verrattaessa riskipainojen tasoja muihin EU-maihin.

Luottolaitosten määrittäessä asuntolainojen riskipainoja ei riittävässä määrin oteta huomioon talouden häiriöitä kriisitilanteessa vahvistavat kerrannaisvaikutukset, jotka edelleen kasvattavat luottotappioita, ja näin vaikuttavat laajemmin rahoitusjärjestelmän toimintakykyyn ja talouden toimintaan. Mahdollisia kerrannaisvaikutuksia vahvistaa kotitalouksien

25.4.2019

Salassa pidettävä JulkL 24.1 § 15 k

korkea velkaantuneisuus, joka on pysynyt riskipainojen alarajan asettamisen jälkeen ennallaan. Lisäksi alhainen korkotaso yhdistettynä alhaisiin riskipainoihin voi mahdollistaa asuntojen hintojen nousun tulevaisuudessa tasolle, joka ei vastaa talouden tilaa joko yleisesti tai alueellisesti. Euroalueen korkotason mahdollinen nousu tilanteessa, jossa Suomen talous ei vahvistuisi vastaavasti, voi luoda paineet asuntohintojen alenemiselle Suomessa tulevaisuudessa.

Euroopan järjestelmäriskikomitea varoitti marraskuussa 2016 Suomea kotitalouksien korkeasta velkaantumisesta. Komitea kiinnitti huomionsa siihen, että velkaantuminen voi muodostaa riskin rahoitusjärjestelmän vakaudelle ja reaalityalouden kehitykselle keskipitkällä aikavälillä.

EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) artiklan 458 mukaisen kansallisen toimenpiteen voimassaolon jatkamisesta päätettäessä on noudatettava samaa menettelyä kuin toimenpiteestä alun perin päätettäessä. Tässä yhteydessä on arvioitava, voidaanko havaittuja riskejä torjua riittävästi muilla kuin artiklan 458 mukaisilla toimenpiteillä. Vaihtoehtoisten toimenpiteiden osalta (pois lukien järjestelmäriskipuskuri) tilanne ei ole muuttunut alkuperäisen päätöksen jälkeen, ja niiden osalta voidaan arvioida aiemman analyysin perusteella, ettei riskipainojen alarajaa voida korvata vaihtoehtoisilla toimenpiteillä.⁶

Kesäkuussa 2017 tehdyn riskipainojen alarajaa koskevan päätöksen jälkeen Suomessa on otettu käyttöön järjestelmäriskipuskuri. Riskipainojen alarajaa ei kuitenkaan ole perusteltua korvata järjestelmäriskipuskurilla koska:

- järjestelmäriskipuskuri on ensisijaisesti tarkoitettu varmistamaan pankkien riittävä pääomitus koko pankkisektoria koskevien pitkäaikaisen, rakenteellisten riskien varalle;
- lainsäädännössä on määritelty järjestelmäriskipuskurin asettamiselle yksityiskohtaiset edellytykset, jotka perustuvat nimettyihin luottolaitossektoria laajasti koskeviin riskitekijöihin ja niitä mittaviin indikaattoreihin, ja puskurin kohdentaminen sisäisten mallien menetelmää soveltaviin luottolaitoksiin olisi näin ollen vaikeasti perusteltavissa;
- jos järjestelmäriskipuskuri asetettaisiin luottolaitosten kokonaisriskille, se vääristäisi riskien hinnoittelua ja vaikuttaisi laitosten kannustimiin myöntää muita kuin asuntoluottoja;
- jos järjestelmäriskipuskuri asetettaisiin asuntoluotoille, se vaatisi muita enemmän lisöpääomaa niiltä luottolaitoksilta, joiden asuntolainojen riskipainot ovat muita suuremmat;
- riskipainojen alarajaa vastaavan pääomavaikutuksen saavuttamiseen vaikuttaisi joissakin tilanteissa järjestelmäriskipuskurin 5 %:n yläraja.

⁶Vaihtoehtoisten keinojen (sis. sisäisten mallien menetelmässä sovellettavan LGD-parametrin alarajan korottaminen EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklaan 164 perustuen ja vaikuttaminen riskipainoihin ns. Pilari 2-toimenpitein) soveltuvuus asuntoluottokannan pääomituksen vahvistamiseksi on selvitetty päätösvalmistelun yhteydessä. Selvitys osoitti, että vaihtoehtoisten keinojen avulla ei voida riittävästi ja tehokkaasti hallita havaittua järjestelmäriskiä.

25.4.2019

Salassa pidettävä JulkL 24.1 § 15 k

Asuntolainojen riskipainojen alarajan näkyvät vaikutukset pankkien vakavaraisuuteen ovat olleet pienet. Syynä ovat EKP:n pankkivalvojan ominaisuudessa OP Ryhmälle ja Nordealle asettamat riskipainojen alarajat vakavaraisuutta määriteltäessä. Myös riskipainojen alarajan vaikutukset suomalaisten luottolaitosten myöntämiin luottoihin ja muuhun toimintaan ovat tehdyn arvion mukaan olleet vähäiset.

Finanssivalvonnan on tehtävä päätöksestään riskipainojen alarajan jatkamisesta ja jatkamisen taustalla olevista riskien muutoksista ilmoitus Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle, Euroopan järjestelmäriskikomitealle (ESRB) ja Euroopan pankkiviranomaiselle (EBA). Päätöksen voimaantulo edellyttää, että EU:n neuvosto ei vastusta päätöstä. EU:n neuvosto voi komission esityksestä hylätä jäsenvaltion esittämän artiklan 458 mukaisen toimenpiteen. Euroopan järjestelmäriskikomitea (ESRB) ja Euroopan pankkiviranomainen (EBA) antavat asiasta lausunnot.

Mahdollinen päätös riskipainojen alarajan jatkamisesta on voimassa vuoden. Jotta päätös kattaisi kaikki Suomeen myönnettyt asuntolainat, Finanssivalvonnan on syytä pyytää muiden ETA-maiden makrovakaaviranomaisia soveltamaan toimenpidettä kyseisissä maissa toimiluvan saaneiden luottolaitosten Suomessa toimiviin sivukonttoreihin sekä Euroopan järjestelmäriskikomiteaa (ESRB) suosittelemaan tätä kyseisille viranomaisille.

Muiden rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien luottolaitosten (O-SII) lisäpääomavaatimukset

Lisäpääomavaatimuksilla muille rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävälle luottolaitoksille (ns. O-SII-puskurit) kasvatetaan niiden luottolaitosten riskinsietokykyä, joiden maksukyvyttömyydellä tai toimintojen häiriintymisellä olisi koko kansallisen rahoitusjärjestelmän vakautta uhkaava vaikutus.

Vuoden 2018 lopun tietojen perusteella Nordea, OP Ryhmä ja Kuntarahoitus ovat edellisvuoden tavoin Suomen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä luottolaitoksia (O-SII-luottolaitokset). Tehtyjen analyysien perusteella suomalaisten O-SII-luottolaitosten voimassa olevia lisäpääomavaatimuksia ei ole tarpeen muuttaa. OSII-puskurit säilyvät siten seuraavina:

- Nordea 2,0 %
- OP Ryhmä 2,0 %
- Kuntarahoitus Oyj 0,5 %